

Holland Festival-lesbrief

16-28 juni

Transformatorhuis, Amsterdam

SISYPHE

Sisyphé

OVER HET HOLLAND FESTIVAL

Het Holland Festival is het grootste internationale podiumkunstenfestival van Nederland en een van de oudste festivals in Europa. Het festival vindt ieder jaar in juni, in en om Amsterdam plaats op verschillende locaties, binnen en buiten, grootschalig en intiem, online en offline. Artistieke vernieuwing, innovatie en experiment zijn de kernwaarden van het Holland Festival. Het festival toont grensverleggende voorstellingen van makers van over de hele wereld en nieuwe ontwikkelingen

binnen de podiumkunsten die nergens anders in Nederland te zien zijn: van theater, dans, muziek, muziektheater en opera tot multidisciplinaire vormen en crossovers met beeldende kunst, digitale kunst, fotografie en film. Het Holland Festival is artist driven. Het festival zet de kunstenaars centraal en toont podiumkunst die zorgt dat je andere perspectieven kan zien, voelen of ervaren. Het festival neemt je via de vele (inter)nationale kunstenaars mee op avontuur, verrast en zet aan tot nadenken.

OVER SISYPHIE

Met niets meer dan een eenvoudige schop in zijn handen verplaatst de Canadese kunstenaar Victor Pilon gedurende 12 dagen, 6 dagen per week en 6 uur per dag tonnen zand. De voorstelling wekt een eigen locatie specifieke soundscape op, met nummers van de uit Montreal afkomstige band Dear Criminals.

Deze performance-marathon is geïnspireerd op het beroemde essay *De mythe van Sisyphus* van Albert Camus, de Franse 'filosoof van het absurde'.

De straf van Sisyphus, die door de goden wordt veroordeeld om tot in de eeuwigheid een zware steen tegen een steile berg op te duwen, ziet Camus als een metafoor voor het menselijk bestaan. Om door te kunnen gaan met leven, moet je aanvaarden dat het bestaan absurd is. In een lichamelijke, emotionele en mentale krachttoer nodigt Pilon de toeschouwer uit om getuige te zijn van zijn monotone fysieke strijd en samen na te denken over de essentie van het bestaan. Pilon, beïnvloed door belangrijke kunstenaars uit de performancekunst, zoals Marina Abramović, maakt zijn aanwezigheid tot het centrale onderwerp van de handeling: het verdragen van vermoeidheid en pijn, en tegelijkertijd kwetsbaar blijven. *Sisyphie* is een moderne studie naar de absurditeit en herhaling van het leven.

'De tragische dood van mijn partner Sylvain bracht me bij dit project. We moeten allemaal rouwen om het feit dat het leven absurd is om te kunnen komen tot een vorm van vrijheid, zelfs geluk. Zoals in de populaire uitdrukking 'work work work' duwt Sisyphus dag na dag zijn rotsblok naar de top van een berg, vanwaar het altijd weer naar beneden komt. Dit project is een poging om de eeuwige herstart te begrijpen, om de absurditeit van het bestaan te vatten, een verlangen naar helderheid, een zoektocht naar het waarom dat in ons allemaal huist.

[Trailer Sisyphie](#)

OVER VICTOR PILON

Victor Pilon (Quebec, 1958) is regisseur, decorontwerper, visueel ontwerper en fotograaf. Hij creëert theaterproducties en grootschalige publieksevenementen en bouwde een indrukwekkende carrière als performancekunstenaar op. Begin jaren 90 begint Victor Pilon in Montreal – samen met multimediakunstenaar Michel Lemieux het productiebedrijf Lemieux Pilon 4D Art. Als ontwerpers en regisseurs combineren ze theater, film, dans, poëzie, beeldende kunst, muziek en geluid. Ze zetten nieuwe technologieën in om zo unieke werelden te creëren en de zintuiglijke en emotionele ervaring van het publiek te intensiveren. Hun artistieke praktijk is breed en veelzijdig. Ze bewerken een van de grote klassiekers van Shakespeare, *The Tempest*, met dramatische pracht en praal. In *NORMAN* duiken ze met dans en bewegende beelden in de wereld van de Canadese filmanimator Norman McLaren en het Montréal Museum of Fine Arts presenteert de installatie *Dreamscapes*. Ook werken ze voor de opera's van Montreal en Quebec en maken verschillende shows voor Cirque du Soleil. *Continuum*, een immersieve show gebaseerd op de muziek van Philip Glass, wordt speciaal voor het Rio Tinto planetarium in Montreal gecreëerd.

OVER ABSURDISMIE

Absurdisme is een filosofische en literaire stroming die opkwam in het midden van de 20e eeuw, met name geassocieerd met het werk van de Frans-Algerijnse filosoof Albert Camus. Het onderzoekt de intrinsieke zinloosheid en irrationaliteit van de wereld, evenals de menselijke zoektocht naar betekenis in het licht van die absurditeit.

Absurdisme verwijst naar het conflict tussen de wens van de mens naar betekenis en de schijnbare zinloosheid van het universum. Ondanks de absurditeit van het bestaan pleiten absurdisten voor het belang van individuele opstand of rebellie tegen de zinloosheid van het bestaan. Deze opstand omvat een bewuste beslissing om authentiek te leven en om zelf persoonlijke betekenis te creëren.

Het essay "De Mythe van Sisyphus" van Albert Camus is een fundamentele tekst in het absurdisme. Hierin presenteert hij de mythe van Sisyphus, veroordeeld om een rots omhoog te rollen alleen om hem telkens weer naar beneden te zien rollen, als een metafoor voor de menselijke conditie. Voor Camus kan het besef van absurditeit de mens bevrijden en laat het de waarde inzien van het genieten van het huidige moment. Ondanks de schijnbare zinloosheid betoogt Camus dat men Sisyphus gelukkig moet voorstellen omdat hij het absurde accepteert en ervoor kiest om de strijd aan te gaan om de top te bereiken.

Aanknopingspunten

Thematiek

- De absurditeit van het bestaan
- Rouw / verwerking
- Zingeving

Werkwijze

- Het creëren van nieuwe betekenissen bij alledaagse handelingen
- Fysieke inspanning
- Mindfulness
- Herhaling/monotonie
- Participerende rol voor het publiek, de 4e wand vervalt (de 4e wand is de onzichtbare wand die wordt gevormd)

Uitingsvorm

- Performance-installatie / immersief / totaalervaring.

Verdiepende opdrachten

A) BRAINSTORMSESSIE

'We zijn allemaal op de een of andere manier Sisyphus, ieder met zijn eigen last om te dragen, en toch is het onze strijd en de manier hoe we hiermee omgaan die ons vormt tot wie we zijn.'

– Victor Pilon

Wat

Een brainstorm sessie waarbij leerlingen de thematiek van Sisyphus eigen maken. Door na te denken over een persoonlijke last, hopeloze taak of absurdistische situatie en een persoonlijke en creatieve vorm te bedenken hoe je met deze situatie kunt omgaan, kan een gesprek ontstaan over welke rol de thema's spelen in hun eigen leven.

Hoofdvraag

Hoe kan je creatieve oplossingen bedenken om een last of absurdistische situatie het hoofd te bieden?

Doel

Leerlingen worden aangemoedigd na te denken over persoonlijke uitdagingen in hun leven. Door samen creatieve strategieën te bedenken, ontwikkelen leerlingen empathie en begrip voor de diverse manieren waarop mensen met uitdagingen kunnen omgaan.

Aantal leerlingen

Groepen van 4 of 5 leerlingen Nagesprek kan in groepsverband of klassikaal

Duur

Schatting 50 minuten (als de les langer duurt, kun je meer tijd nemen voor de collectieve brainstorm, presentaties en evaluatie.)

Nodig

Grote vellen papier voor de brainstorm
Pennen of stiften

AANPAK

Introductie en context (5 min)

1

Start de les door de trailer van *Sisyphus* te tonen.

2

Geef een inleiding over de voorstelling, Victor Pilon als maker en het essay "De Mythe van Sisyphus" van Albert Camus waar Pilon inspiratie uit heeft gehaald.

Individuele reflectie (10 min)

3

Laat leerlingen individueel nadenken over een persoonlijk voorbeeld van een last, een hopeloze taak of een absurdistische situatie.

Noem enkele voorbeelden om de leerlingen op weg te helpen: een afscheid, de coronacrisis elke dag naar school gaan, de klimaatcrisis.

4

Laat hen nadenken en opschrijven hoe ze met deze situatie zijn omgegaan.

Geef daarbij enkele voorbeelden: het uitvoeren van een ritueel, luisteren naar muziek, praten met vrienden, sporten, in opstand komen, terugtrekken in eigen wereld etc.

Collectieve brainstorm (15 min)

5

Verdeel de klas in groepen van 4 of 5 leerlingen. Zorg ervoor dat ze rondom tafels bij elkaar zitten.

6

Laat elk groepje hun individuele voorbeelden delen en bespreken.

7

Elk groepje bedenkt vervolgens gezamenlijk een stappenplan om met de voorbeeld situaties om te gaan. Dit stappenplan is een soort coping strategie en kan bestaan uit rituelen, muziek, dans, of andere creatieve uitingen.

8

Geef de groepen de tijd om hun stappenplan uit te werken en na te denken hoe ze deze visueel en verbaal kunnen presenteren.

Presentaties en dialoog (15min)

9

Laat elk groepje hun stappenplan presenteren aan de klas.

10

Stimuleer een open dialoog waarin andere leerlingen vragen kunnen stellen en vergelijkbare ervaringen kunnen delen.

Afsluiting (5 min)

11

Sluit af met een korte reflectie waarin leerlingen hun ervaringen delen.

B) MAAKOPDRACHT #1

EVERYDAY ART

OPDRACHT

Kies een voorbeeld van een absurditeit uit je eigen leven. Volg deze absurditeit voor een x aantal dagen elke dag en leg deze vast op je eigen manier. Je kan hierbij gebruik maken van een kunstvorm naar keuze: maak foto's of video's, neem geluiden op, maak muziek, schrijf, teken of gebruik beweging. Na een x aantal dagen presenteer je je werk in de klas.

Doel

Leerlingen worden aangemoedigd om bewuster te kijken naar de alledaagse absurditeiten in hun leven. Door de nadruk te leggen op langdurige observatie, worden leerlingen uitgedaagd na te denken over hoe de tijd invloed heeft op hun perceptie en ervaringen. Deze opdracht stimuleert leerlingen om hun observaties op een creatieve manier uit te drukken.

Locatie

Introductie en presentatie in de klas.
Opdracht vindt buiten de school plaats.

Soort opdracht

Individuele opdracht

Tijd

Deze maakopdracht heeft een langere tijdsduur, je kunt klassikaal besluiten hoelang je aan de opdracht wil werken.

Nodig

Telefoons om foto's en video's te maken en geluiden op te nemen
Papier, stiften en pennen
Online omgeving waar de leerlingen hun werk elke dag kunnen uploaden.

AANPAK

1

Leg de opdracht uit: kies een absurditeit uit je eigen leven en observeer deze voor een vooraf bepaalde periode.

Noem enkele voorbeelden om de leerlingen op weg te helpen: een afscheid, de coronacrisis, elke dag naar school gaan, de klimaatcrisis.

2

Leg uit dat de leerlingen gebruik kunnen maken van diverse kunstvormen zoals fotografie, videokunst, muziek, spoken word, poëzie of beweging.

3

Laat leerlingen individueel de opdracht uitvoeren. Creëer online en offline een plek waar de leerlingen hun werk elke dag kunnen uploaden of verzamelen.

4

Vraag de leerlingen halverwege de week om klassikaal kort te reflecteren op hun ervaringen en observaties. Bespreek eventuele uitdagingen of nieuwe inzichten.

5

Na een x aantal dagen gaan de leerlingen in de klas de resultaten van hun opdracht voorbereiden om te presenteren. Laat ze nadenken over hoe ze hun observaties en creatieve proces willen delen. Noem enkele voorbeelden om de leerlingen op weg te helpen: video's samenvoegen tot een reel of korte film, een liedje of soundscape maken van de opgenomen geluiden, een collage maken van de foto's of tekeningen of bewegingen samenvoegen tot een performance.

6

Elke leerling of groep presenteert het werk op een zelf gekozen manier aan de klas.

7

Sluit af met een korte reflectie waarin leerlingen hun ervaringen delen.

B) MAAKOPDRACHT #2

ON REPEAT

OPDRACHT

Ga op zoek naar de herhaling om je heen. Loop een blokje om de school en leg de herhaling vast. Je kan hierbij gebruik maken van een kunstvorm naar keuze. Maak foto's en video's, neem geluiden op, schrijf, teken of gebruik beweging. Presenteer jouw kunstwerk in de klas!

Doel

Leerlingen worden aangemoedigd om bewuster stil te staan bij de meest alledaagse, repetitieve scènes in hun omgeving. Ze worden uitgedaagd om zich actief te verwonderen over de alledaagse wereld vol regelmaat en herhaling. Deze opdracht stimuleert leerlingen om hun observaties op een creatieve manier uit te drukken, waarbij ze gebruik maken van diverse kunstvormen.

Locatie

Introductie en presentatie in de klas.
Opdracht vindt plaats rondom de school, bijvoorbeeld in een park of een andere plek die de leerlingen inspirerend vinden.

Soort opdracht

Individueel of in groepjes van 4 of 5 leerlingen.

Tijd

Schatting 50 minuten.

Nodig

Telefoons om foto's en video's te maken en geluiden op te nemen
Papier, stiften en pennen

AANPAK

1

Leg de opdracht uit: ga op zoek naar herhaling om je heen, bijvoorbeeld tijdens een korte wandeling rondom de school. Noem enkele voorbeelden om de leerlingen op weg te helpen: een stoplicht, de beweging van bomen, een bal die heen en weer wordt geschopt.

2

Benadruk dat leerlingen gebruik kunnen maken van verschillende kunstvormen om hun observaties vast te leggen. Maak bijvoorbeeld foto's, video's, neem geluiden op, gebruik tekst of beweging.

3

Laat leerlingen individueel of in kleine groepjes de omgeving verkennen en herhaling vastleggen. Moedig hen daarbij aan na te denken over de betekenis van de herhaling die ze willen vastleggen.

4

Na het verkennen en verzamelen gaan de leerlingen individueel of in groepjes de bevindingen samenvoegen tot een collage. Ze kunnen daarbij digitale tools of andere creatieve methoden gebruiken. Denk daarbij aan video's samenvoegen tot een reel, een liedje of soundscape maken van de opgenomen geluiden, een collage maken van de foto's of tekeningen of bewegingen samenvoegen tot een performance.

5

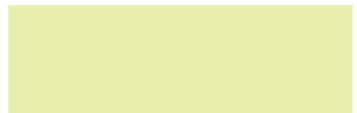
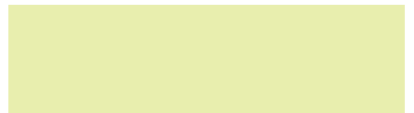
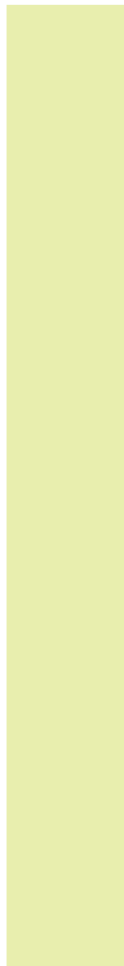
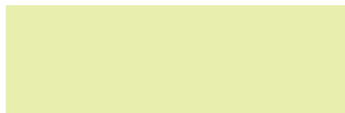
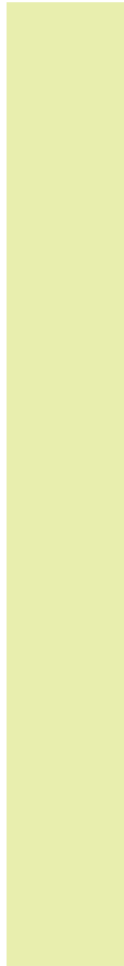
Geef leerlingen de tijd om hun collage voor te bereiden om te presenteren in de klas. Hoe willen ze hun observaties en creatieve proces delen?

6

Als iedereen een vorm heeft gevonden plaatsen of performen ze hun werk in de ruimte. Het klaslokaal wordt zo omgetoverd tot expositie/performance ruimte.

7

Sluit klassikaal af met een korte evaluatie over de verschillende werken.

Holland Festival

Piet Heinkade 5, 1019 BR Amsterdam
t +31 (0)20 - 788 21 00
info@hollandfestival.nl